

Nr 18.

Ankom till riksdagens kansli den 17 maj 1945 kl. 12 m.

Konstitutionsutskottets memorial med uppgift å vissa vilande förslag till ändringar i rikets grundlagar.

Till grundlagsenlig behandling får utskottet härmed för riksdagen anmäla följande under sistförflutna fyraårsperiod jämlikt § 64 riksdagsordningen såsom vilande antagna förslag till ändringar i rikets grundlagar.

1) F ö r s l a g

till

ändrad lydelse av § 16 riksdagsordningen.

(Nuvarande lydelse.)

(Föreslagen lydelse.)

§ 16.

Valrätt tillkommer — — — års ålder.

Valrätt må dock ej utövas av: Valrätt må dock ej utövas av den

a) den som står under förmynderskap eller som står under förmynderskap.

skap eller som är i konkurstillstånd;

b) den som är av allmänna fattigvården omhändertagen för varaktig försörjning.

Till efterrättelse — — — valet inträffar.

Hänvisning: Konstitutionsutskottets utlåtande nr 6 vid 1944 års lagtima riksdag.

Första kammarens protokoll den 15 mars 1944.

Andra kammarens protokoll den 15 mars 1944.

Anmärkning: Blir såväl det under förevarande punkt 1) som det under punkt 2) upptagna förslaget till ändrad lydelse av § 16 riksdagsordningen slutligt genomfört, kommer paragrafen därefter att erhålla följande lydelse:

Riksdagsordningen.

§ 16.

Valrätt tillkommer en var man och kvinna, som är svensk undersåte och senast under nästföregående kalenderår uppnått tjuguetå års ålder.

Valrätt må dock ej utövas av den som står under förmynderskap.

Till efterrättelse — — — valet inträffar.

Bihang till riksdagens protokoll 1945. 5 saml. 2 avd. Nr 17—18.

2) **F ö r s l a g**

till

ändrad lydelse av § 16 riksdagsordningen.

*(Nuvarande lydelse.)**(Föreslagen lydelse.)*

§ 16.

Valrätt tillkommer en var man och kvinna, som är svensk undersåte och senast under nästföregående kalenderår uppnått *tjugutre* års ålder.

Valrätt må — — — — —

Till efterrättelse — — — — —

Valrätt tillkommer en var man och kvinna, som är svensk undersåte och senast under nästföregående kalenderår uppnått *tjuguet* års ålder.

varaktig försörjning.

valet inträffar.

Hänvisning: Konstitutionsutskottets utlåtande nr 13 vid 1941 års lagtima riksdag.
Första kammarens protokoll den 21 maj 1941.
Andra kammarens protokoll den 21 maj 1941.

Anmärkning: Jämför anmärkningen under punkt 1).

3) **F ö r s l a g**

till

ändrad lydelse av § 28 mom. 1 riksdagsordningen.

*(Nuvarande lydelse.)**(Föreslagen lydelse.)*

§ 28.

1. Hos Konungen göres av vardera *kammaren* anmälan om de ledigheter inom kammaren, vilka skola under samma eller innan nästa riksdag fyllas, varefter Konungen anbefaller Dess befallningshavande föranstalta, att riksdagsmän utses i de avgångnes ställe.

1. Hos Konungen göres av vardera *kammarens talman* anmälan om de ledigheter inom kammaren, vilka skola under samma eller innan nästa riksdag fyllas, varefter Konungen anbefaller Dess befallningshavande föranstalta, att riksdagsmän utses i de avgångnes ställe.

Hänvisning: Konstitutionsutskottets utlåtande nr 20 vid 1944 års lagtima riksdag.
Första kammarens protokoll den 10 maj 1944.
Andra kammarens protokoll den 10 maj 1944.

4) **F ö r s l a g**

till

ändrad lydelse av § 3 mom. 9 och 10 tryckfrihetsförordningen.

*(Nuvarande lydelse.)**(Föreslagen lydelse.)*

§ 3.

9:o. Smädliga, förgripliga eller till osämja med främmande makter syf-

9:o. Smädliga, förgripliga eller till osämja med främmande makter syf-

(Nuvarande lydelse.)

(Föreslagen lydelse.)

tande omdömen och yttranden om samtida nationer eller stater, med vilka riket är i fredligt förhållande, om deras varande överhet, regering och regeringssätt, höge ämbetsmän och sändebud, inre eller yttre förhållanden, företag eller underhandlingar; förbrytelsen skall anses enligt 8 kap. 4 § strafflagen, och skriften konfiskeras. Är skriften ej smädlig eller förgriflig men genom densamma missförstånd med utländsk makt sig yppat, må den, utan rättgång, genom beslut av Konungen i statsrådet konfiskeras. I avbidan på sådant beslut må chefen för justitiedepartementet förordna om skriftens beläggande med kvarstad. Sådant kvarstad skall gälla högst åtta dagar.

tande omdömen och yttranden om samtida nationer eller stater, med vilka riket är i fredligt förhållande, om deras varande överhet, regering och regeringssätt, höge ämbetsmän och sändebud, inre eller yttre förhållanden, företag eller underhandlingar; förbrytelsen skall anses enligt 8 kap. 4 § strafflagen, och skriften konfiskeras. Är skriften ej smädlig eller förgriflig men genom densamma missförstånd med utländsk makt sig yppat, må den, utan rättgång, kunna konfiskeras.

Falska rykten — — — — — skriften konfiskeras.

10:o. Kungörande i — — — — — skriften konfiskeras.

Kungörande i tryck under krigstid eller vid krigsfara av *underrättelser*, vilkas spridande är ägnat att skada rikets säkerhet och vilkas offentliggörande Konungen i statsrådet genom kungörelse förbjudit; den häremot bryter straffes efter allmän lag, om gärningen är i den med straff belagd, men eljest med fängelse eller dagsböter, och skriften konfiskeras.

Kungörande i tryck under krigstid eller vid krigsfara av *underrättelser rörande försvaret eller folkförsörjningen*, vilkas spridande är ägnat att skada rikets säkerhet och vilkas offentliggörande Konungen i statsrådet genom kungörelse förbjudit; den häremot bryter straffes efter allmän lag, om gärningen är i den med straff belagd, men eljest med fängelse eller dagsböter, och skriften konfiskeras.

Hänvisning: Konstitutionsutskottets utlåtande nr 22 vid 1944 års lagtima riksdag. Första kammarens protokoll den 17 maj 1944. Andra kammarens protokoll den 17 maj 1944.

5) F ö r s l a g

till

ändrad lydelse av § 86 regeringsformen, § 38 mom. 1 riksdagsordningen och § 1 mom. 3 tryckfrihetsförordningen samt upphävande av § 6 tryckfrihetsförordningen.

Regeringsformen.

(Nuvarande lydelse.)

(Föreslagen lydelse.)

§ 86.

Med tryckfrihet förstås varje svensk mans rättighet att, utan några av den offentliga makten i förväg lagda, av tryckfrihetsförordningen ej förutsedda hinder, utgiva skrifter, att sedermera endast inför laglig domstol kunna tilltalas för deras innehåll, och att icke i annat fall kunna därför straffas, än om detta innehåll strider mot tydlig lag, given att bevara allmänt lugn, utan att återhålla allmän upplysning. Alla allmänna handlingar må ovillkorligen genom trycket kunna utgivas, där ej i tryckfrihetsförordningen annorlunda stadgas.

Med tryckfrihet förstås varje svensk mans rättighet att, utan några av den offentliga makten i förväg lagda hinder, utgiva skrifter, att sedermera endast inför laglig domstol kunna tilltalas för deras innehåll, och att icke i annat fall kunna därför straffas, än om detta innehåll strider mot tydlig lag, given att bevara allmänt lugn, utan att återhålla allmän upplysning. Alla allmänna handlingar må ovillkorligen genom trycket kunna utgivas, där ej i tryckfrihetsförordningen annorlunda stadgas.

Riksdagsordningen.

§ 38.

1. Konstitutionsutskottet tillkommer att granska rikets grundlagar, lagen med vissa bestämmelser om tryckta skrifter vid krig eller krigsfara, lagen om inskränkningar i rätten att utbekomma allmänna handlingar, vallagen, stadgan om ersättning för riksdagsmannaupdragets fullgörande, stadgan om val av talmän och vice talmän i riksdagens kamrar, stadgan om val till riksdagens utskott ävensom de reglementariska föreskrifter, vilka riksdagen jämlikt § 78 äger fastställa, samt att hos riksdagen föreslå de ändringar däruti, dem utskottet anser högst

1. Konstitutionsutskottet tillkommer att granska rikets grundlagar, lagen om inskränkningar i rätten att utbekomma allmänna handlingar, vallagen, stadgan om ersättning för riksdagsmannaupdragets fullgörande, stadgan om val av talmän och vice talmän i riksdagens kamrar, stadgan om val till riksdagens utskott ävensom de reglementariska föreskrifter, vilka riksdagen jämlikt § 78 äger fastställa, samt att hos riksdagen föreslå de ändringar däruti, dem utskottet anser högst nödiga eller nyttiga och möjliga att verkställa, så ock att meddela utlåtande över de från kamrarna

(Nuvarande lydelse.)

(Föreslagen lydelse.)

nödiga eller nyttiga och möjliga att verkställa, så ock att meddela utlåtande över de från kamrarna till utskottet hänvisade frågor rörande grundlagarna samt ovan omförmälda lagar, stadgar och föreskrifter.

till utskottet hänvisade frågor rörande grundlagarna samt ovan omförmälda lagar, stadgar och föreskrifter.

Tryckfrihetsförordningen.

§ 1.

3:o. Någon tryckningen — — — — — vara tillåtet.

Vad nu är stadgat skall dock icke gälla i den mån annat följer av vad i 6 § sägs.

§ 6.

Enligt stadganden i särskild av Konungen och riksdagen samfällt stiftad lag må, då riket befinner sig i krig eller krigsfara, meddelas föreskrift om förhandsgranskning av tryckta skrifter och förbud mot införande i riket av sådana skrifter samt, då riket befinner sig i krig, jämväl meddelas förbud mot utgivande av periodisk skrift.

(Denna paragraf utgår.)

I lag, varom i första stycket sägs, meddelade stadganden må, när riksdagen ej är samlad, träda i tillämpning då Konungen så förordnar; dock må sådant förordnande ej meddelas med mindre Konungen låtit riksdagskallelse utgå eller riksdagen ändock skall sammanträda inom trettio dagar. Varder ej meddelat förordnande av nästföljande riksdag inom trettio dagar från riksdagens början gillat, skall detsamma efter utgången av nämnda tid upphöra att lända till efterrättelse. Under tid, då riksdagen är samlad, äger Konungen med riksdagens samtycke meddela förordnande,

*(Nuvarande lydelse.)**(Föreslagen lydelse.)*

som nu sagts. För beslut av riksdagen, som i detta stycke avses, erfordras, att minst tre fjärdedelar av de röstande i vardera kammaren vid votering instämt i beslutet.

I lag, varom i denna paragraf är fråga, må ock straff stadgas för överträdelse av vad i lagen föreskrivits.

Hänvisning: Konstitutionsutskottets utlåtande nr 22 vid 1944 års lagtima riksdag.
Första kammarens protokoll den 17 maj 1944.
Andra kammarens protokoll den 17 maj 1944.

Stockholm den 15 maj 1945.

På konstitutionsutskottets vägnar:

HARALD HALLÉN.

Vid beslut om expediering av memorial rörande punkterna 1—3 ha närvarit: herrar Hallén, Jones Erik Andersson, Sandegård, Herlitz, Källman, Karl August Johanson, Björck, Elmgren, John Gustavson, Lindén, Söderdahl, Thorell, Pettersson i Norregård, Nordström i Torsby, Nilsson i Göteborg, Nolin, Lindmark, Spångberg, Jonsson i Haverö och von Friesen.

Vid beslut om expediering av memorial rörande punkterna 4—5 ha närvarit: herrar Hallén, Jones Erik Andersson, Herlitz, Ström, Björck, Elmgren, Oskar Mattsson, Bror Nilsson, Per Olofsson, Uhlén, Fast, Pettersson i Norregård, Nilsson i Göteborg, Nolin, Hällgren, Kyling, Spångberg, von Friesen och Hæggblom.
